

langt, at de begge skulle afgjøres paa engang, vilde jeg, om Sagen end ikke gik i Orden for Krigsministeriets Vedkommende, dog have anseet det for tilraadeligt for Thinget at gaade ind paa Forslaget fra Finantsministeriet. Det maa nemlig erkjendes, at det under en usikker Eiendoms-tilstand, som maa siges der at være tilstede, paa ingen Maade er ligegyldigt, om Fideicommisset, naar det fik i sinde at nedlægge Værkerne paa Hellebæk eller at drive dem med Dampkraft, skulde have conserveret en Ret til at udtørre Søerne i Teglstrupps Hegn. Det vilde derved skabe ikke een, men en Række Enclaver i Skoven, hvilke naturligtvis i væsentlig Grad ville forringe, om ikke ganske tilintetgjøre Freden i den, og i alt Fald vilde de betage Teglstrupps Hegn en meget væsentlig Deel af dets Værdi. Hertil kommer endnu, at dette Forslag kan iværksættes uden noget Tab for Statskassen. Naar der nemlig er accorderet om en Betaling af 12,500 Rd. i Egl. Obligationer, er den virkelige Udgift, som gives derfor, 500 Rd. aarlig, men jeg tror at turde sige, at, naar man faaer uindskrænket Raadighed over Gurre Sø — man maa lægge vel Mærke til, at Statskassen for Diebliffet ikke har den factiske Besiddelse af den — vil man derved kunne skaffe Dækning for de 400 Rd. Fideicommisset skal derhos betale 20 Rd. om Aaret for Brugen af Vandkraften, og det Offer, hvorom der bliver Spørgsmaal, for at skaffe sig af med det tvivlsomme Forhold, andrager altsaa kun 80 Rd. om Aaret. Jeg kan ikke Andet end finde, at dette er for stor en Bagatel til, at man skulde lade et Forhold, der i væsentlig Grad generer begge Parter, blive staaende. — Jeg maa saaledes for mit Vedkommende meget indtrængende anbefale Thinget i denne Sag at følge Regjeringen, der har gjort sit Yderste for at komme til en forstandig Overenskomst i denne Henseende.

S. Sage: Jeg tror, at den ærede Finantsminister har fuldkommen Ret i, at man kan stemme for hans Forslag uden at stemme for Forslaget fra den ærede Krigsminister. Med Hensyn til dette sidste Forslag tror jeg, at den ærede Finantsminister har handlet med

fuldkommen rigtig Tact, naar han ikke har udtalt sig om det egentlige retslige Spørgsmaal, og jeg tror ogsaa, at der er al Grund for Thingets Medlemmer til ikke at gaade ind paa det egentlige juridiske Spørgsmaal, idet det let vilde kunne skabe Sagens fremtidige Afgjørelse, hvis den ikke bliver endelig afgjort nu. Saameget er jo vist, at Generalauditeuren, der gjentagne Gange har udtalt sig om Sagen, i alt Fald har erklæret den for tvivlsom, og det er blot det, jeg mener, at vi i Diebliffet kunne holde os til. Naar man derefter spørger, om det er rigtigt at afløse eller ei, vil jeg tilstaae, at jeg har oprindeligt staaet i den Formenting, at man burde negte Samtykke til den Overenskomst, her er foreslaaet; jeg fandt den forkastelig efter at have seet det oprindelige Skjøde og det Forhold, der i det Hele havde viist sig efter de os først forelagte Actstykker. Jeg maa nemlig, skjøndt jeg i meget Væsentligt kan slutte mig til min ærede Sidemand (Fenger), sige, at jeg opfatter Forholdet fra Statens Side noget anderledes end han. Jeg har nemlig ikke alene spurgt om, hvilken Fortjeneste det kan antages, at Fabrikken vilde have, naar dens Ret blev fuldt anerkjendt, men jeg har tillige spurgt, hvilket Tab Staten vilde have ved, at Contracten bliver opretholdt. Det One er et Spørgsmaal for Fabrikken, det Andet er et Spørgsmaal for os. Da jeg nu spurgte, hvilket Tab der nødvendig maa flyde for Statskassen deraf, at Hs. Maj. Kongen for 100 Aar siden har indgaaet en Overenskomst som den, der blev indgaaet med Schimmelmann, maatte jeg sige, at dengang var der naturligtvis slet ikke Tanke om noget Tab for Statskassen, det var den Tids oeconomiske Begreber om Ordningen af den Slags Forhold, at, naar Staten ikke selv vilde anlægge en Fabrik, saa sluttede den en Overenskomst med en Privatmand og gav ham visse Rettigheder og Privilegier imod, at han da paatog sig visse Forpligtelser. Staten vilde have Fabrikken anlagt, og paa den anden Side vilde den, der anlagde den, have Sikkerhed for, at Staten bestilte for et vist Beløb hos ham, for at hans Arbeidere ikke skulde komme til at gaade ledige til visse